

De fleste der arbejder med bytræer og grøn planlægning, kender efterhånden til Cecil Konijnendijks 3-30-300-regel. Målet om 30% kronedække på by- eller kvartersniveau har måske fået mest opmærksomhed, dels fordi det er forholdsvis nemt at måle, dels fordi det i mange danske byer kan være en udfordring at nå.

Inden reglen blev formuleret, satte flere europæiske og nordamerikanske byer lignende mål for at sikre byens grønne struktur. Også i Danmark har der i de senere år været stigende fokus på kronedækets betydning for byernes klimaresiliens, sundhed og trivsel. Mange kommuner har dog endnu ikke et klart billede af hvor stor en del af byen der faktisk er dækket af træernes kroner - og har dermed heller ikke et præcist grundlag for at sætte realistiske mål.

Det første skridt er derfor at kortlægge det nuværende kronedække. Det giver ikke blot et statusbillede, men også et solidt udgangspunkt for at definere relevante, lokalt tilpassede målsætninger.

Nulpunkt og kortlægning

Begrebet 'kronedække' er stadigvæk forholdsvis nyt i dansk planlæggerprog. For få år siden var det de færreste kommuner der havde data for byens samlede kronedække. I dag er der flere muligheder:

- Kortlægning med satellit- eller LiDAR-data, f.eks. gennem Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur (SDFI) eller kommunale GIS-afdelinger.

Kronedække

Eyal Peleg's klumme om træer

Ved at bruge kronedækkedata aktivt og integrere analyserne i en grøn strategi kan vi få mere retfærdige, sundere og grønnere byer

- Værktøjer som i-Tree Canopy eller tilsvarende modeller hvor lokale data kan supplere analysen.
- Konsulentanalyser som kan levere detaljerede resultater og samtidig skelne mellem offentligt og privat ejet areal.

Flere danske kommuner, bl.a. København og Kolding, har allerede gennemført kronedækkedataanalyser. Det næste spørgsmål bliver derfor: Hvordan bruger vi den viden aktivt i planlægningen?

At analysere analysen

Et tal for byens samlede kronedække fortæller kun lidt om borgernes faktiske adgang til grønne omgivelser. En gennemsnitlig kronedækkeprocent skjuler ofte store forskelle mellem bydele. Derfor er det vigtigt at analysere fordelingen - ikke kun på geografiske områder, men også på ejerskab og funktion.

Ved at kombinere kronedækkedata med f.eks. matrikeloplysninger, socioøkonomiske data eller skolers og plejehjems adresser kan man få svar på spørgsmål som:

- Udsnit af en kronedækkedataanalyse. Metoden giver et præcist billede af trædækket og kan også bruges til at vurdere antallet af træer - dog med stor usikkerhed og uden viden om de enkelte træers forhold.

- Hvor stor en del af kronedækket findes på private vilagrunde?
- Hvilke institutioner, f.eks. skoler og ældrecentre, har lavest kronedække?
- Hvor meget kronedække ligger på kommunal vejgrund, torve og parker?
- Er der markante forskelle i kronedække mellem bydele med forskellig befolknings sammensætning?

Denne type analyser kan give et langt mere nuanceret billede af byens grønne ulighed og pege på hvor der bør prioriteres nye træplantninger eller beskyttelsesindsatser.

Perspektiver for fremtiden

Efterhånden som flere kommuner etablerer digitale trædatabaser, bliver det muligt at koble kronedækkedata med oplysninger om træarter, alder, sundhedstilstand og vækstforhold. Det vil give helt nye muligheder for at vurdere byens grønne resiliens - altså hvordan træbestanden forventes at klare klimaforandringer, tørke eller nye sygdomme.

Desuden kan historiske sammenligninger vise hvordan kronedækket har ændret sig over tid - og dermed indikere hvor byens grønne struktur er under pres. Nogle kommuner er allerede begyndt at sammenligne data fra tidligere luftfotos og ortofotos for at følge udviklingen. På længere sigt kan løbende monitorering også bruges til at opdage ulovlig træfældning eller utilsigtet tab af kronedække.

Fra analyse til handling

Når data og analyser er på plads, handler det om at omsætte resultaterne til konkrete indsatser. Måske viser det sig at det mest effektive middel til at øge kronedækket er at støtte private grundejere i at bevare deres træer gennem rådgivning, informationskampagner eller incitamentsordninger.

Andre steder kan behovet være størst i tætte bydele hvor nye træplantninger kræver prioritering af areal, f.eks. ved at erstatte parkeringspladser med træplantninger eller skabe skyggefulde opholdsrum omkring pladser og stier.

Uanset strategi er ét budskab centralt: En by kan kun planlægge mere grønt hvis den ved hvor meget den allerede har - og hvor det er. Ved at bruge kronedækkedata aktivt og integrere dem i kommunens grønne strategi kan vi få mere retfærdige, sundere og grønnere byer. □

SKRIBENT

Eyal Peleg er anlægsgartner og certificeret træplejer, rådgiver og direktør i Trækontoret ApS. Artiklen er den første i en klummeserie om træer.

